

Örgütsel Sosyalle?me Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Örgütsel Sosyalle?me Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28302>

Özet

Örgütsel Sosyalleşme Ölçeği, öğretmenlerin yeni bir örgüte veya mevcut görevlerine ne derece uyum sağladıkları, örgütün kültürünü ve gerekliliklerini ne ölçüde benimsediklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, **örgütsel sosyalleşme** sürecinin farklı boyutları kapsamaktadır. 24 maddeden oluşan ölçek, öğretmenlerin kişilerarası ilişkilerden mesleki yeterliğe, örgüt politikalarından kültürel uyuma kadar geniş bir yelpazedeki uyum düzeylerini ölçmek için tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, 2019 yılında Ufuk Erdoğan ve Büşra Dönmez tarafından gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Sosyalleşme, Öğretmen, Ölçek Geliştirme, **Yapı Geçerliliği**, Güvenirlilik, Eğitim Yönetimi.

Yazarlar

Ufuk ERDOĞAN, Büşra DÖNMEZ

Amaç

Ölçeğin temel amacı, görevli öğretmenlerin örgütsel çevrelerine olan uyum ve adaptasyon seviyelerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu çalışma, özellikle eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme düzeylerini belirleyerek, bu süreçte karşılaşılan potansiyel sorun alanlarının tespit edilmesine ve çözümlenmesine bilimsel katkı sağlamayı hedeflemiştir. Ölçek, sosyalleşme sürecinin multidisipliner yapısını yansıtan beş temel boyutu ele almaktadır.

Yapı

Örgütsel Sosyalleşme Ölçeği, bireyin bir kurumun normları, değerlerini, becerilerini ve gerekli davranış kalıpları öğrenme sürecini ifade eden **örgütsel sosyalleşme** kavramını ölçmektedir. Bu yapı, kuramsal olarak sosyalleşmenin temel bileşenlerini temsil eden beş alt boyutta incelenmiştir.

Kişiler Arası İlişkiler: Öğretmenler ve yönetimle kurulan sosyal ve profesyonel bağların gücünü ve katılım düzeyini ölçer.

Örgüt Politikası: Kurum içindeki resmi ve gayri resmi güç dengeleri, karar alma mekanizmaları ve sözü dinlenen kilit kişilerin tanınma yeterliliğini ifade eder.

Mesleki Yeterlik: Öğretmenin görevini başarıyla yerine getirebilecek bilgi, beceri ve teknik yeterliliğe sahip olma düzeyidir.

Amaç ve Değerlere Uyum: Okulun misyonunu, vizyonunu ve öğrencilere kazandırmayı

hedefledi?i temel de?erleri benimseme ve içselle?tirme derecesidir.

Örgüt Dili ve Tarihi: Kurumun kendine özgü terminolojisine, geleneklerine, ritüellerine ve tarihsel geçmi?ine dair bilgi sahibi olma ve bu kültürü anlama seviyesidir.

Geçerlik

Ölçe?in **yap? geçerli?i**, hem aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) hem de do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak kapsaml? bir ?ekilde test edilmi?tir. Bu iki a?amal? analiz, ölçe?in kuramsal yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

Do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?, elde edilen modelin verilerle uyumunun iyi düzeyde oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu bulgular, ölçe?in be? faktörlü yap?s?n?n teorik beklentilerle tutarlı oldu?unu ve ö?retmenlerin örgütsel sosyalle?me düzeylerini ölçmede geçerli bir araç oldu?unu kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık güvenilirli?ini belirlemek amacıyla her bir alt boyut için **Cronbach alfa katsay?lar?** hesaplanm??tır. Yap?lan analizler sonucunda elde edilen katsay?lar .84 ile .91 aras?nda de?irmektedir.

Bu yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçe?in farklı alt boyutlar?n?n kendi içlerindeki maddeler aras?nda yüksek düzeyde korelasyon bulundu?unu ve ölçe?in genel olarak son derece güvenilir bir ölçüm aracı oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?s?sal temelini belirlemek için uygulanan **aç?mlay?c? faktör analizi** (AFA), ba?lang?çta yer alan 24 maddenin be? ana faktör alt?nda topland??n? göstermi?tir. Bu faktörler, ölçe?in kuramsal olarak öngörülen be? alt boyutuna kar??lık gelmektedir.

Maddelerin faktör yükleri .46 ile .84 aras?nda de?irmektedir. Bu yük de?erleri, maddelerin ait olduklar? faktörleri temsil etmede güçlü bir katkıya sahip oldu?unu göstermektedir. Do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ise, bu be? faktörlü yap?s?n?n (Ki?iler Aras? ?likiler, Örgüt Politikas?, Mesleki Yeterlik, Amaç ve De?erlere Uyum, Örgüt Dili ve Tarihi) veri seti ile mükemmel bir uyum sergiledi?ini teyit etmi?tir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??ması)

Format: Beşli **Likert** Tipi Ölçek

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Nüfus Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkinler (Çalışan Nüfus)

Nüfus Detayları: Türkiye'deki çeşitli eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli (Self-Report) Anket. Derecelendirme formatı: 1 (Kesinlikle katılmıyorum) - 5 (Tamamen Katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Örgütsel **Sosyalleşme**, **Faktör Analizi**, Güvenirlilik, Likert Ölçeği, Eğitim Kurumları, Mesleki Uyum.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: uerdogan@firat.edu.tr (Sorumlu Yazar: Ufuk ERDOĞAN)

Yazın Adresi: Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Sorumlu Yazarın mevcut kurumu).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve bilimsel araştırmalarda kullanılabilir. Ticari kullanım için sorumlu yazar (Ufuk ERDOĞAN) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Erdoğan, U. ve Dönmez, B. (2019). Öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme düzeylerini belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 288-302. doi: 10.17679/inuefd.531733

Makalenin tam metnine DergiPark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: orgutsel-sosyallesme-olcegi-toad.pdf

Örgütsel Sosyalle?me Ölçe?i Maddeleri

Ölçek Alt Boyutlar? ve Örnek Maddeler:

Ki?iler aras? ili?kiler (6m): Okulumdaki i? arkada?lar?m?n kat?ld??? sosyal etkinliklere ben de kat?l?r?m.

Örgüt politikas? (4m): Okulumda sözü dinlenen ki?ilerin kimler oldu?unu biliyorum.

Mesleki yeterlik (5m): Mesle?imi en ince ayr?nt?lar?na kadar biliyorum.

Amaç ve de?erlere uyum (5m): Okulum taraf?ndan ö?rencilere kazand?r?lan de?erleri benimsiyorum.

Örgüt dili ve tarihi (4m): Okulumun geçmi?ten bugüne uzanan geleneklerini biliyorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM